

Ioane 18⁵⁴/₉₇₇ Popoviciu

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

SCRIERE LUNARIA

pentru

TREBUINTIELE POPORULUI ROMANU.

Va ești în fieșce-care luna câte
un'a carte.
Prețiuu pe unu anu e 1 fl. 50 cr.
v. a.

Cursulu II.

1877

Cartea IX.

Scrisorile și banii de prenume-
rațiune se se trimite:
La Redacțiune în Gherla (Sz.
Ujvár).

Proprietariu, Editoru și Redactoriu respundietoriu:
Niculae F. Negrutiu în Gherla.

LIBERTATEA DE PRESA IN UNGARIA.

Ha! Ha! Ha!

Iertatî-ne iubiti cetitori, deca nu ne potemu opri risulu de cate ori vene vorb'a despre *libertatea de presa* deîn Ungari'a. — Ha! Ha! Ha! — Si cum nu vomu ride, noi de noi chiar', candu trebue se vorbimu de unu lucru ce nu esista — nu este — decatu pre chartia. — Ha! Ha! Ha! — Candu au luatu Ungurii frânele ocarmuirei în mana, au si vestitu *libertatea de presa*, care sta în dreptulu de a-si da cenev'a la lumina (în scrisu, séu în tipariu) tote dorentiele si asceptarile sale, — cu eschiderea singuru a scrieriloru si tiparituriloru în cari se-ar' vatema Capulu imperatiei séu se-ar' acitia unu poporu din tiera în contr'a altui poporu collocuitori. Ei bene, acést'a sau vestitu si sau pusu si pre chartia, — dara observatus'a? —

Gazetele ungresci clevetescu neinctatu natiunea romana si pre barbatii ei conducatori si preste totu scriu totu ce vréu incontr'a ori si cui, — ma un'a a avutu nerusînarea de a redicá cuventu chiar' incontr'a Capulu imperatiei, pentru-ca nu a mersu se faca poclone la cosciugulu lui Deák. Si tote acestea le facu la lumin'a dilei si în faci'a Ocarmuirei, — fora cá se li se atinga vre-unu firu de puru.

Gazetele romanesci, cate numai sau cuprinsu si se mai cuprindu catu-si de pucinu cu ce'a ce se intempla în tiera si în lumea mare, tote, da chiar' tote,*⁾ au fostu si în parte suntu si astadi trase înainte Judeciulu si dascalite sciti ungresce, — ma s'a osénditu si unu Conducatori — Tipografu germanu (neamtiu) care a tiparitu o gazeta romanésca, desî densulu nu a avutu neci unu amestecu la acé'a gazeta

*⁾ Nu scimu decumva „Telegrafulu Romanu“ a scapatu pana'acumu de acésta dascalire séu ba? dar' alta gazeta romana n'a scapatu neci-una!

(neci cá Redactoriu, neci cá Proprietariu, neci cá Editoriu), ba pote ca neci nu i-a intielesu cuprinsulu ci simplamente numai a culesu si tiparitu litera de litera din manuscrriptu.

Noi inca o patiram! Alu treilea processu de pressa redicatu in contr'a nóstra s'a pertractatu in Sabiiu la 25. augustu st. n. a. c. si avemu de a multiami devotamentului, cu care ni-a imbracisiatu si sustienutu caus'a zelosulu advocatu romanu *Dr. Ioan Nemesiu*, — ca nu amu fostu dati in pușcaria (inchisóre) Redactoriu — Editoriu impreuna cu Conducatoriu — Tipografu, ci in socotentia ca inca nu amu fostu pedepsiti neci odata, amu fostu judecati numai (!) la o pedépsa in bani, care impreuna cu spesele processuale va apropiá sum'a de 200 fl. v. a. Avendu totusiu o léca de sperare ca adevverulu trebue se isbutésca asupra minciunei amu apelatu in contr'a acestei sententie. — Vomu vedé decumv'a nu ne-omu insiela in sperarea nóstra si vomu incunoscintia pre cetitorii nostri despre tóte.

Gazet'a Transilvaniei este trasa in judecata si va fi fórte norocósa de nu se va impartasí in fericirile, cari Ocarmuirea magiara le-au assemnatu tuturoru nemagiariloru (romani, serbi s. a.) cari cutéza a-i spune adevverulu in facia.

Albin'a Daciei n'a potutu esí la lumina sub acésta numire, pentruca Dlu Tisza a aflatu cumca „cuventulu *Dacia* se tiene de acelea cuvinte cari suntu scóse din dictionariulu (cartea de cuvinte) acitiariloru dușmanóse imperatiei.“

Chart'a principatelor romane (Map'a Romaniei) aflatória la D. Parochu din Maieran *Ioanu Branea* fu confiscata si insusiu D. Parochu erá se fia inchisu pentru-ca a tienutu in cas'a s'a acésta charta (mapa), — s'a lasatu liberu inse *de ocamdata* pana-ce va aduce sententia judeciulu ungurescu asupr'a-i, cási asupr'a unui daco-romanu, — s'a orenduitu totusiu cá se nu i-se dé a mana neci o scrisóre, panace nu va fi cercata judecatoresce ca nu e cev'a scrisóre primejdíosa imperatiei unguresci. — Acésta charta (mapa) se afla si la noi de vendiare cu 3 fl. v. a.

Mai multe carti romane au fostu oséndite si oprite din scola,— si anume: 1. Lepturariu romanescu de A. Pumnulu, 2. Atlante geograficu d. Bonnefont de A. Treb. Laurianu, 3. Istori'a Romaniloru de A. Treb. Laurianu, 4. Elemente de geografia de G. Vladescu, 5. Elemente de geografia, fisica si politica de M. Mihaiescu, 6. Misiunea Occidentului latinu in oriintele Europei, 7. Diariulu Romanulu, 8. Chart'a Daciei de Zamfirolu, 9. Abecedariu pentru scolele romanesci de Vas. Petri, 10. Manualu de geografia pentru tinerimea romana de Silviu Selagianu, 11. Istori'a patriei pentru scolele poporare rom. din Ardealu de I. M. Moldovanu, 12. Elemente de istori'a Transilvaniei pentru invetiatori si scolele poporare romane de J. V. Rusu, 13. Istori'a Ungariei in compendiu de Meletia Draghiciu, 14. Jidovulu talmudistu de Srisip, 15. Geografi'a tieriloru de suptu coron'a Ungariei de D. Varn'a, 16. Carte de lectura pentru scólele romane de Vis. Romanu, 17. Legendariu pentru clas'a 2-a a scoleloru poporare de Stefann Popu, 18. Istori'a Romaniloru de Ionu Tuducescu.

Apoi nu avemu libertate de pressa in Ungaria!?

Ha! Ha! Ha!

Bucurati-ve si ve desfatati Scrietoriloru, Editoriloru si Tiparitoriloru de carti si gazete romane, ca plat'a vóstra multa este in Vatiu!!!

CARTÎLE SATEANULUI ROMANU.

SCRIERE PERIODICA

pentru trebuintiele poporului romanu.

Descépta-te Romanel

Proprietariu, Editoru si Redactoriu respundietoriu:
Niculae F. Negrutiu in Gherla.

CRUCEA ROSIA.

Dedicata M. S. Elisabeta Doamn'a Romaniloru.

Caritatea crestinésca
Cu sciinti'a s'a 'ntrecutu
Si-ambulant'i'a romanésca
Cu cruci rosii sau facutu.
Nu 'ntrebati de-a sa chiamare:
Fa se duce'n nobilu doru.
Dati'i toti a mea urare:
Fia'i crucea 'n ajutoru!

Candu a patriei iubire
Pe bravi chiama a luptá;
Candu a armeloru ciocnire
Vine victime a dá;
Celu ce lupta cruce 'si face
Si alearga in nobilu doru,
Celu ce cade, pre candu jace,
Chiama crucea in ajutoru.

Crucea rosia sosescé
Cu-ai sei angeri veghiatori,
Alu seu balsamu respandesce
Peste rane si orori.

In curendu ostasiulu cere
Érasi arm'a, alu seu doru,
Intra 'n focu ér cu placere
Avendu crucea in ajutoru.

„Maiculitia, nu me plange!
(Zice bravulu pe-alu seu patu)
„Ran'a-i grea, dar alu meu sange
„Pentru tiara l'am versatu.
„Nu gandí l'a mea durere,
„Càci eu n'am de câtu unu doru:
„Se me luptu candu tiar'a cere,
„Si am crucea 'n ajutoru.

„Frati, surori, mirésa, tata,
„Sotioara, dragi copii!
„N'aveti inim'a intristata,
„Càci eu sunt totu intre vii.
„Ingrijire, mangaere,
„Ambulant'i'a-mi dà cu doru;
„Apoi ori la ce durere
„Crucea-mi vine in ajutoru.

Domn'a tierei, mama buna,
„Domnulu tierei, tata buna,
„Legea tierei, impreuna,
„Pe alu meu peptu o stea mai punu,
„Este steu'a Romaniei,
„Stea frumoasa si cu doru,
„Care 'n campulu bataliei
„Are crucea 'n ajutoru.

Cale buna santa cruce!
Tu credinti'a o sustii;
Tu esti steau'a care-aduce
Pe cei morti intre cei vii;
Tu duci balsamu de viétia;
Tu 'mprumuti gloriei doru;
Tu porti scrisu pe a ta facia:
„Mangaere, ajutoru!“ *)

G. Sion.

Inceputulu si istori'a Romaniloru.

— Tractatu pentru poporul romanu, in forma de dialogu. —

SÉR'A XX.

Starea Romaniloru in Dacia dupa moartea lui Traianu — 117, până la moartea imperatului Aurelianu 275.

Preotulu. Dein cele cate v'am spusu pana aci sciti, iubitoru, ca noi Romanii am venitu in partile aceste la 105 d. Chr. ca Traianu s'a ingrigitu de omenii sei si lea facutu tote comoditatile; o sciti si ace'a, ca Traianu la anulu 117 d. Chr. s'a mutatu dein lumea acést'a, dara s'a mutatu mangaiatu pentru ca a facutu bene patriei lui, a aratatu ca o iubescé, s'a mutatu indestulitu, ca a vediutu cu ochii sei fericirea poporeloru sale. Asia este ace'a, tote imperatiile 'si au omenii loru cei mari!

Dupa moartea lui Traianu a venitu la domnia fiulu lui adoptivu, *Aeliu Adrianu*. Acest'a, a fostu unu omu forte invetiatu si falosu cá imperatu, dara a fostu prea gelosu de faptele cele mari ale lui Traianu, i-se parea ca virtutile lui Traianu 'lu aducu in umbra, de ace'a s'a otaritu a strică multe dein cele ce a facutu Traianu.

Asia elu cá se micsioreze virtutile lui Traianu, a chiamatu militi'a dein cele trei provincie dein Asia, pentru

*) Crucea rosia este una insocire pentru ajutorarea ranitoru, — er' ambulanti'a este intrunirea catoru-v'a dein membrii aceleia insocire pentru implenirea scopuriloru ei: cercarea si ingrigirea ostasiloru raniti si bolnavi.

cari Traianu s'a luptatu pana la morte. Asemene a voitu a face si cu militia ce era aici in Dacia, dara amicii lui l'au sfatuitu se nu faca unu lucru ca acesta, ca ci atunci prea multi Romani oru remane prada poporeloru selbatice; si a ascultatu de amici si n'a chiamatu militi'a dein Dacia, dara totusi ca se scarasca dein numele lui Traianu: a lasatu se strice podulu celu minunatu care era facutu preste Dunare, dicandu, ca pentru ace'a-lu strica ca se nu pota trece poporale selbatice in imparati'a Romei.

Aceste i-a fostu slabitiunile lui Adrianu dara altu cum era forte bunu ostasiu, csi se tiena in ascultare pre supusii sei, ma intru atata 'si esercitasa calarimea catu ace'a trecea Dunarea cu notulu, si aceste forte mare frica bagase in barbari. Elu a ziditu si cetatea vestita de adi cu numele Belgradu, adeca cetate alba, numindu-o atunci Alba-greca.

Elu sa ingrigitu multu de poporale sale.

Elia. Dara imperatulu Adrianu locuia in Rom'a si Romanii erau aici in Dacia fora imperatu?

Preotulu. Ba, nece decatu, Romanii dein Dacia se tieneau de Rom'a si aveau aici Guvernatoriu care-i ocarmuia in numele imperatului, si acestu guvernatoriu la inceputu era numai unulu, celu de antaniu a fostu *Marcu Turbinu*. Guvernatorii acesti-a erau buni se ingrigiau pentru inaintarea benelui poporului.

Dupa Adrianu au urmatu mai multi imperati in Roma* dintre cari mai toti se ingrigiau forte bene de Romanii cari erau asediati aici in Dacia. Si unulu si altulu i-i apará in contra poporaloru selbatice. Se ingrigiau ca coloni'a acest'a romana se aiba tote cele de lipsa, asia incatu Dacia venise a fi provincia cea mai placuta Romaniloru si imperatiloru lor. Poporulu romanu dein Dacia in tempu de 170—180 de ani a fostu indestulitu, a fostu fericitu; tier'a inca portá pre acelu tempu numele de *fericita: Dacia felix*. Poporulu lucrá siesurile cele manose ale pamentului ce se estindeau dela

* Antoninu Piu 138—161, Marcu Aureliu 161—180, Aur. Comodu 180—192, Sep. Severu 192—211, Antoniu Caracala 211—217, Macrinu si Eliogabalu 217—222, Alesandru Severu 222—235, Masimini 235—238, Gordiani 238—244, Filipii 244—247, Deciu 247—249, Trebonianu 249—251, Emilianu 251—253, Valerianu 253—260, Gallienu 260—263, Claudiu 263—270.

Marea négra pana la Tis'a, dein muntele Emului si pana in Carpati si scoté dein sinulu pamentului auru, argintu, arama, sare si alte multe bunatati, éra in padurile cele intinse ale tierei, pasceau vitele locuitoriloru pacinici.

Ioanu. Domne, Domne ce fericire, ce indestulire, candu bietulu tieranu avea totu ce-i trebuia, ce fericire candu elu érá domnulu tierei. Frumose si bune tempuri, au fostu acele!

Victorú. Erá bene atunci pentru-ca tier'a érá totu atatu de mare si omenii mai pucini, si, pote atunci nece aveau omenii atate trebuintie. Adi numai e asia, nu ca omenii s'au violenitu, adi s'aru mancá frate pre frate, rudenia pre rudenia. Atunci au fostu raiulu aici pre pamentu; acuma acelu raiu s'au prefacutu in iadulu celu mai ingrozitoriu. Atunci traiau omenii si pentru altii, pentru vecinii lorú, adi traiescu numai pentru sine. Adi nu se uita fratele la ace'a, ca elu are cei trebue deci e lucru neomenosu a porní pâra in contra fratelui seu, nu, ci nu se rusineza a dice: nu-mi pasa de-mi voiú pune tota averea numai se-lu potú dobandi; nu-mi pasa ca copii lui vorú pierí de fome si vorú bate ulitiile omeniloru, nu, cáci acuma s'a stinsu dein anim'a multor'a iubirea fratiesca, iubirea deapropelui.

Dara ce me apucu eu se me plangu in contra reutatei omeniloru, se le lasamu aceste, ca este cine se ingrigiesce de sufletulu fía carui omú; fora se ai bunatate Domnule parente a ne istorisi mai incolo dein cele ce s'au intemplatú cu natiunea romana aici pre locurile aceste.

Preotulu. Mi-pare bene ca Victorú asia bene cunosce aplecarile omeniloru; deca toti aru cugetá si vorbí cá Victorú, atunci nu aru fí lipsa pre pamentu de judecatori si de pedepse, dara la aceste ne vomú intorce mai tardioru.

Destulu atata iubitoru ca Romanilorú adusi aici in tempu de 170 de ani le-a mersu forte bene.

Aurelianu.

La anulu 270 se suí pre scaunulu*imperatiei *Aurelianu* imperatulu. Acest'a a fostu omú vitezu, elu in oste sa nascutu, in oste a crescutu si asia inca de micu a sciutu tote apucaturele bataliei, cunoscé modulu de a-se bate a ve

ciniloru, deci de aici a venit ace'a, ca elu pre dusmani i-baté mai totu-dea-una cum se cade. Cu tote aceste, fiendu ca avea cu multe popora de a face; dupa ce a vediutu ca tote provinciile imparatiei sale nu le pote scuti, s'a otaritu a chiamá legiunele dein Dacia si a face se fia marginea imperatiei Dunarea. — Ce a otaritu a si inplenitu. Si a chiamatu legiunele dein Dacia peste Dunare si le-a asediatu in Mesia seau in Bulgaria de adi; se dice ca multi au trecut Dunarea si deintre locuitorii tieriei, deintre Romani.

Aci, Iubitiloru, éra trebue se ve aducu amente se bagati bene de sema la cele ce voi spuné, càci multi suntu acei-a cari aru dori a ingropá in fondulu pamentului totu trecutulu nostru, multi suntu, cari aru voi a ne face ori-ce, numai ace'a ce sntem, adeca Romani, nu.

Deci, Iubitiloru, aveti grige, ca traindu, veti audi: „ce se falescu Romanii, ca suntu cei mai vechi locuitori ai acestoru provincie, ce se falescu ca au venit dein Rom'a la an. 105 si de atunci totu aici au remasu, cà-ci acést'a nu este adeveratu. E dreptu ca Traianu i-a asediatu aici la an. 105, ace'a inca e dreptu ca au fostu totu aici pana la anulu 273—4 candu apoi imperatulu Aurelianu, pre toti i-a scosu de aici si i-a mutatu in Mesia deincolo de Dunare si aici n'a remasu nece unu Romanu, prein urmare ei au fostu aici numai 170 de ani si apoi éra s'au dusu.“

De aceste si altele de aceste veti audi dela dusmanii si reuvoitorii natiunei romane, dara voi se nu credeti, càci acele tote suntu minciuni, tote suntu vorbe amagitore, cá se ne faca se credemu ca noi nu suntemu cei mai vechi locuitori ai tieriloru acestora.

Atunci candu voru dice voue, ca toti Romanii de aici au trecut Dunarea si au lasatu pustii aceste tieri (Ardealulu, Banatulu, Maramuresiulu, Bucovina, Moldova, Romania si Basarabia) le dice-ti, ca nu este adeveratu pentru-ca:

1. Se pote arata dein istoria ca nu toti Romanii au trecut Dunarea, nu numai dara se pote adeveri, ca numai forte pucini au trecut, éra cei mai multi au remasu aici.

Asia in cronica lui Hurulu, marele cancelariu alui Dragosiu, domnulu Moldovei, la §. 2 si 3 apriatu se dice,

ca la 273—4 sub imperatulul Aurelianu numai militi'a si acei omeni au trecut peste Dunare, cari erau mai seraci si cari cugetau ca deca voru parasí patria cu necredintia, in cea noua le va merge mai bene; era acei locuitori ai tierii cari se bucurau de a stare bunicica, mai 'nainte de a asculta de provocarea imperatului, sau adunatu cu totii la Tergulu Iasiloru se se sfatuiesca de voru lasá patri'a si dein acelu sfatu a esitu: ca nu voru parasi patri'a ci voru intempiná pre dusmani cu pane si sare, dara locurile in cari se odinescu osementele parintilor, mosiloru si stremosiloru nu le voru schimbá cu altele.*)

Afora de aceste totu dein istoria scimu, ca inca imperatulul Adrianu a voitu a scote militi'a dein Dacia; dara amicii lui l'au abatutu dela acestu cugetu, dicundu ca prea multi romani remanu prada barbariloru. Asia dara nece Adrianu n'a voitu se scotia dein Dacia numai militi'a éra nu si pre poporu, care éra multu forte. Acum deca amicii lui Adrianu dicu se lasé militi'a in Dacia pentru-cá se apere multimea de romani, cu catu mai multi romani voru fi fostu pre tempulu lui Aurelianu pre la 274, deca pre la 117—138 inca au fostu multi; cáci sciutu este ca poporele se inmultiescu!

2. Dara si mentea sanatosá inca dice ca Romanii nu si-au lasatu patri'a loru aici, nu, cáci deca socotimu cu cáta alipire si iubire se lega tote poporale, dara mai alesu Romanii, de patri'a loru, deca cugetamu, ca între tote iubirile cea de antania este iubirea de locul unde amu vediutu mai antaniu lumin'a sorelui, deca cugetamu ca iubirea de patria este propria ori carui poporu si ori carui individu dein poporu asia catu nicairi nu se afla asia bene cá in tier'a sa si deca adaugemu ca acesta iubire de patria si loculu nascerei mai cu sema este inascuta Romanului, incatu elu nu se pote

*) Hurulu a trairu pre tempulu lui Dragosiu (1352—4) domnulu Moldoviei. Elu a scrisu cronic'a sa in limb'a latina, dupa cum o aflase scrisa de unu Arbure, duce campestru.

Acesta cronica fu traduse pe romania la anulu 1495 de Petru Clanau, secretariulu lui Stefanu celu mare; prein urmare este unu documentu forte vechiu, care arata invederatu, ca numai o parte mica a trecutn Dunarea in Mesia. Dara suntu ei si alti istorici, cari recunoscú acestu adeveru, si numai reuvoitori lu nega.

dedá cu alta tiera decatu cu a sa, Iubirea de patria o arata Romanulu cu aceea ca elu nu se pote inpretini nece cu o tiera, decatu cu a sa. Doveda de acést'a a fostu catania dela anii 1850—1867, candu fetiorii romani cataniau prein partile imperiului apusene: Bohemi'a (tier'a Cehului), Italia etc., cataniá cu fidelitate si suspiná dupa tempulu acel'a candu se se pota reintorce in tier'a lui, la ai sei, dara nece unulu nu s'a asiediatu in alte tieri „*peste facia pamentului*“ cum dicea parintii lui aici acasa. Pre candu multi streini s'au asiediatu aici la noi. — Éra iubirea de loculu nascerei se pote vedé de acolo, ca Romanulu pana pote 'si insora fetiorulu si marita fet'a in satu si inca de cele mai multe ori in vecini, cà-ci si departarea in satu inca o considera de streinatate; éra candu 'si marita fet'a in alu doile, ori treile satu dice ca este „*peste facia pamentului*.“

Du-lu pre Romanu ori unde, fà se-i merge catu de bene, ca elu totu suspina dupa tier'a lui, càci tiera, cá tier'a Romanului nu este in tota lumea.

Ori catu de bene se merge lucrurile Romanului in tieri streine — intielegemu tieri cu popora de deosebita limba si relegiune — totusi-lu vei audi suspinandu si cantandu:

*Departatu in tieri streine
De caminu-mi streinatu,
Mi-trecu viet'a 'n suspine,
Ca-ci tier'a mi-am lasatu.
Fia panea catu de rea
E mai buna 'n tier'a mea.*

*Ah! in tier'a mea frumosa,
Am lasatu tata iubitu,
Am lasatu mama doiosa,
Ce de plansuri a albitu
Fia panea catu de rea
E mai buna 'n tier'a mea.*

*Vedi o culme muntenesca
Si-o casutia de desuptu,
Ea e vetr'a parintiesca*

*Unde laptele l'am suptu
Fia panea catu de rea
E mai buna 'n tier'a mea.*

*In dumbrav'a verde, desa
O copila vedi trecundu,
E a animei alesa.
Ce m'-accepta suspinandu,
Fia panea catu de rea
E mai buna 'n tier'a mea.*

*Cu streini am siedintu la mesa
Si cu ei m'am ospetatu;
Dar' gandindu la mene acasa
Panea'n lacrami mi-am scaldatu,
Fia panea catu de rea
E mai buna 'n tier'a mea.*

*Cine tier'a -si iubesce
Ar dá lumea pentru ea,
Ah! atunci anim'a-mi cresce,
Candu gandescu a o vedé,
Fia panea catu de rea
E mai buna 'n tier'a mea.*

*Fericiti cati suntu aproape
De caminulu stramosiescu,
De voiu mori lasu se me 'ngrope
In pamentulu romanescu.
Fia pietr'a catu de grea
Mai usiora 'n tier'a mea!*

Asemene acestei suspinari si cantari prea caracteristice v'asiu mai poté aduce o suta si o mia; dein cari apare ca Romanulu -si iubesce patria si loculu natalu mai pre susu de tote.

Acésta virtute e innascuta in Romanu dela nascere, acésta iubire a fostu in Romanu si pre tempulu lui Aurelianu (274). Acésta iubire l'a legatu pre Romanu de pamentulu cascigatu cu mari sacrificia, pamentulu in care se odineau osementele strabuniloru sei.

Dein tote ce ve spusei poteti judecă ca Romanii n'au esitu dein patria numai vre-o cati-va, cari au cugetatu ca esindu de aici, îndata le va sborâ porumbulu friptu pre mesa.

3. Dara si traditiunea populara inca marturisesce ca Romanii cei mai multi au remasu aici. Căci ce insemna colindile poporului romanu cu: „Leru Domne Leru,“ si cu: „hoida-Leru boierii“ de catu ace'a ca poporulu remasu aici, si impresuratu de streini in cantarile sâle striga dupa Aurelianu se vina se-lu elibereze.

Prein urmare toti aceia cari dicu ca Romanii toti au trecutu Dunarea suntu reuvoitorii natiunei romane.

Romane! ai credintia tare in Ddieu si puterea de vietia a natiunei tale, invetia si te lumineza si natiune puternica ca tene nu va fi!

Teodoru Petrisioru,
profesoriu.

Martiriloru independintiei.

Deci dupa ce a facutu Mircea-Voda aceste isbande, vedindu obrasnici'a Turciloru, s'a impacatu cu ei, si le-a fostu dandu ploconu (dajde) pentrucă se se odihnésca tiér'a cu pace. (Cron anon. Const. Capit. Magaz. Ist. t. I. pag. 95).

I.

Stá mutu de doue veacuri, stá plinu de intunericu,
Titanulu ce dusesse cu glasulu' lui puternicu. —
Cu glasulu lui de trasnetu, — din Nistru pan' la Rinu
Anticulu nostru nume cu gloriosu destinu.
Unu colosalu cadavru, sub umbr'a-i veninosa
Uscá de doue veacuri câmpi'a ta manosa,
Cingea cu velu de doliu splendidulu teu azuru
Tienea in piroteala neinvinsulu teu Vulturu,
O dalba Romanie! Vulturulu cel'a tare,
Nascutu pe-unu steiu la Tibru, crescutu la Manzanare,
Purtau din fala 'n fala d'ai Latiului fii
Din muntii Albionei l'a Libiei pustii!

Dar éca, deodata unu sipotu de lumina
Tîsni din bronzulu rece — din gur'a-i asasina
Unu ràcnetu formidabilu sburà din noru in noru,
Si siuerand'a bomba sbucnindu versà omoru!

Pionulu si Bucegii, albiti de vecinici ierne,
Respundu din a loru ripe si umede caverne,
Vulturulu se descépta, s'aventa si tîpandu,
Solemnu-i şboru intinde spre Dunarea spumandu.

Din ariile 'nalte, si limpedi, safirine,
In cari 'n vaste cercuri trecu aripile-i line,
Elu vede, josu departe, pe 'ntinsulu tierei plaiu —
Smaltatu de flori si raze din sórele de maiu —
Miscandu-se centurii, cohorte legióne
Vibrandu de barbati'a romaneloru colóne;
Elu vede cu orgoliu alu patriei Labaru
Naltiandu-se la Istru, ca geniu tutelar,u,
Lasandu din a lui cute se cada cu urgia
Torrentulu strinsu de sécoli de ura si mânia!
Elu vede pe sub briulu pletosiloru Carpati
Parendu unu siru de spectre ai Daciei Penati,
Si, nopilu rezemete pe vechi si grele-armure,
Privindu cum se cobóra din dealu si din padure
Voinicii Romaniei, cu inime de focu,
Ce-au suptu cu-alu mamei lapte bravura si norocu.
Er spectrele tresalta sub giulgiu de purpura,
Pe sarbed'a loru facia s'aprinde o radia pura,
Si bratiile 'ntindiendu-si spre campulu de resboi
De sante benedictii inunda pe eroi!

II.

E mare serbatóre sub ceriulu Romaniei!
E nunt'a libertatii! — e mórtea tiraniei!
E mare serbatóre! — Unu dantiu nemarginitu
Se 'ntinde pe ruin'a Gigantelui strivitu.
Si tunulu cu-a lui voce ferbinte si profunda,
S'a repeziloru arme clangoare furibunda,
S'a Dunarei largi valuri, ce salta si plesnescu,
Candu bombele stridente in crésta-le ishescu,
Totu canta si 'ntonéza unu imnu de serbatóre
La nunt'a libertatii cu bravele popóre.
Destulu de patru veacuri de candu sub jugu ferosu,
Têramu pe Monstru-acest'a, flamandu si somnorosu,
Ce nu-i desteptu si ageru decâtu simtiendu o prada
Pe care s'o sfarime sub putred'a-i gramada!
Destulu, o Europa, de candu faci'a ta
Zadarnicu se consuma pe orbu a luminá!
Elu sufla peste densa, si candu n'o póte stinge
O 'néca sub o plóie de lacrimi si de sange.
Destulu! — In diorii dilei candu Cristulu a inviatu,
Tu scii, o vechia lume s'a spartu si cufundatu.

De patru grele veacuri acésta crunta feara
Balcanii si Carpatii cutremura si sbeara;
De patru grele veacuri popórele, ca zmei,
Se ducu neobosite, se ducu in urm'a ei;
O prindu, invingu, alunga . . . dar, vai dupa isbanda.
Remanu totu ele prinse in ghiar'a-i sangeranda
Din nou se incórda lupt'a, se distrugu,
Si unulu câte unulu se 'naltia de sub jugu.
Ieri Grecia — vechiu leaganu de diei si libertate!
Adi noi . . . si mane tóte. — E diu'a de dreptate!

Statu'a cea de auru, d'argintu si de argilu —
Colosu la capu putinte, la bas'a lui fragilu —
Ce craiulu Babilonei visá cá se dobóra
De o pétra ne'nsemnata, si 'n mii de tiandári sbóra.
Colosulu e puterea Osmaniloru trandavi —
Poporu de sardanapali, de lotri si de sclavi; —
Er pétra destinata se-lu surpe si reteze,
Sunt junele popóre, menunte dar viteze,
Sunt asprele blasteme ce sutele de ani
Au gramaditu pe capulu acestoru tristi tirani

Ca mandrulu teu Danubiu, l'a carui origine
D'abia unu pumnu de unde sioptescu pe sub coline,
Dar ocolindu-si matc'a prin mii de cotitari, —
Umbritu aci de-o stanca, mai colo de paduri —
La mare-ajunge liberu, imensu, adencu, putinte,
Si misca continentulu cu gravele-i cuvinte;
Asia, o Romania! prin seculi ai trecutu
L'a tunului teu umbra ca pinulu ai crescutu!
Asia, candu sub vapaia peri-v'acea Sodoma
Destinulu te gatescè se fii o noua Roma!

III.

Din campulu de bataia pornesce catra ceru —
La sunetu de fanfare, — prin limpedulu eteru,
O forma radiósa cu lauri coronata,
Si 'n bratiulu nemurirei cu dragu e leganata.
Romani! e blandulu sufletu alu primului martiru!
E primulu! ce s'atinse de alu gloriei potiru,
Romani! elu e Viteazulu, trimisu de Natiune
S'anuntie Libertatea la mamele strabune.
Romani! pastrati cu mila acestu obscuru pámentu:
In elu e unu tesauru: „Cenusi'a unui Santu!

Vasile D. Paunu.

Indreptáti si invetiáti Poporulu!

Fie-cene e convinsu cumca bas'a crescerei si culturai adeverate e religiunea si moralitatea. Unde lipsescu aceste doue, acolo cultur'a e numai la vedere si se pote asemená casei pompose zidite pre nesipu.

Ce esperiemu despre moralitatea poporului?

Déca vomu cercá de amenuntulu viéti'a poporului nu potemu dice ca ace'a ar' fi cu totulu immoralá, inse nu potemu negá, cá asemenandu starea moralitatiei poporului in care s'a aflu inainte de acést'a cu 30 de ani cu ce'a in care se afla astadi, vomu aflá cá poporulu a caditu moralmente.

Si de unde acést'a esperintia trista? Dóra poporulu a avutu inainte de ast'a cu 30 de ani mai buna instruire ori dóra crescere mai buna? Instruire mai buna cá cea de acum inainte de acést'a poporulu de pre sate de-abuna-séma n'a avutu; inse a avutu crescere mai buna, deore-ce nepasarea de religiune, esemplele de necredentia si immoralitate inainte de acést'a eráu cu multu mai rare, si nu eráu incuibate intr'o mesura atatu de mare in poporu cá acum'a.

Nu mi-e scopulu se insiru aici causele singuratece a scaderei moralitatiei intre poporu, ci voiescu a trage luarea amente a cetitoriloru acestoru carti la unele impregiurari, cari influintiéza intr'unu modu stricatosu asupr'a moralitatiei poporului.

Dintre acele in loculu antaiu amu de a amentí jocurile fetioriloru de pe sate, care de a rëndulu se tienu séw in carciume, seau in alte locuri publice.

Se privimu pucinu la decursulu acestoru jocuri.

Tenerimea se aduna in domineci si serbatori cam dupa amédiadi si fetiorii indata ieu la jocu fetele, apoi intre jocu 'si scotu cate o portióra de vinarsu, ori vinu si beu cate un'a.

Sórelé a apusu si joculu inca totu tiene . . . joculu si beutur'a infierbenta sangele fetioriloru . . . Si óre infierbentarea acést'a urmata din jocu si beuturi nu pote se fia spre scaderea morala a unui'a séu a altui'a teneru? Cene nu scie cumca necumpetulu in beuturi da nascere multoru forade-legi si pecate.

Pote că eu le vedu jocurile aceste in colori pré negre. Inse spunetîmi óre nu se da prin ele cea mai buna ocasiune teneriloru spre implenirea pofteloru pecatóse urmate din infierbentare? seau ce e mai multu nu le dáu mana de ajutoriu insusi giurstarile? Cu dorere trebuie se marturisimu, ca tenerii la atari jocuri afara de sentiulu loru moralu n'au nici unu scutitoriu in contr'a desfrantariloru. — Fetele mai totu-deaun'a suntu liberé, si nu socote nime de ele. — Mumele dormu in linisce acasa, pâna ce fetele loru se petrecu singure, — visulu loru nu-lu turbura cugetele despre periclele, la care suntu espuse fetele loru. — Déca cutare fetioru povestesc intr'unu anghiu intunecosu a carcîmei cu vre-o féta, acést'a nu scandaliséza pre cei de facia, ba neci cugeta la ace'a ca acest'a e unu lucru necuviintiosu.

De cate-ori merge cate o féta dela jocu singura a-casa pe la 11—12 óre a noptiei.

Cene nu se vá convinge despre daunele ce aducu moralitatiei unele lucruri de acestea.

Dar' pentru-ce suntu atátu de periculóse jocurile acestea? — Pentru ca fetele-su lasate de sene fora neci unu supra-veghiatoriu.

Dreptu-ace'a pentru departarea periclului ce le amenintia e de lipsa cá se se infaciosieze la jocuri cu ingrigitori, precum e acést'a in datina la societatile culte, ce'a ce o poftescé atatu moralitatea cátu si bun'a cuvenintia.

Trebuie dara a se ingrigi in tota comun'a cá fetele se se duca la jocu insocite de maicele loru ori de alte muieri betrane, ér' nevestele se se duca cu barbatii sei, cá ast'feliu se se incungiure ori-ce calcare a moralitatiei si a bunei-cuvenintia. Dar' se trecemu mai departe.

Déca vomu luá in socotentia ocupatiunile poporului, vomu observá cá pre cátu e de ocupatu in tempulu verei, chiar' pre atát'a e de liberu si neocupatu preste érna. Desi nu petrece poporulu de pre sate cea mai mare parte a díleloru de érna fora de tóta ocupatiunea, totusi le-ar' poté folosi acelea si mai bene.

Dela impartirea buna a puterei lucrátoria si dela folo-

sirea acelei'a într'unu modu catu mai corespundietoriu atêrna nunumai bunastarea familieloru singuratece, ci si bunastarea si inaintarea natiunei si a patriei. — Unde nu se folosese întrêga puterea lucratoriã, ori cu ace'a nu se produce decâtu pucinu câstigu, acolo domnesce seraciã.

Acei'a, cari cunoscu ocupatiunile poporului de pre sate suntu convinsi cã puterea lucratoriã ar' poté produce unu capitalu mai mare, si s'ar' poté inavuti tiér'a inca cu câte-v'a milióne.

Cene n'a esperiatu cã economii dela sate in serile de êrna se culca pré de timpuriu su pretestu cã n'au atare ocupatiune pentru care se fia lucru vrednicu a arde lumina.

Detorenti'a nôstra a tuturor'a e cã se nu lasamu in nelucrare atâtea mii de bracie harnice de lucru.

Si acestei lipse de lucru se-ar' poté ajuta prin introducerea industriei de casa.

Din ramurile carei'a ar' veni a se alege ace'a, carea: a) ar' dá ocupatiune intregi familia, la micu si mare; b) a carei materialu cruðu se afla in imbelsiugare in comuna; c) care recere mai pucine spese; d) carea e acomodata preceperei individuale a poporului.

Ast'feliu de ramu alu industriei ar' fi impletitulu paielor pentru facerea pelarielor, de ore-ce paiete se afla in imbelsiugare la noi, si lucrarea cu ele ar' dá ocupatiune si celui mai micu membru alu familiei.

Acestu ramu alu industriei e latitu in Itali'a, Belgiu, Elveti'a, Angli'a si Germani'a; er' in cantónele Aargau si Freiburg (in Elveti'a) traiescu la 70 mii de poporeni din acêsta ocupatiune.

Dar' nu numai paiete, ci si lemnele ar' poté se servêca de materialu pentru industri'a de casa; cã-ci cu dorere trebuie se marturisimu, cumca poporul mai cã nu scie folosi averea ce jace in padurile dese, între cari locuesce.

Nu potu recomanda de ajunsu si facutulu cosiarceloru (corfeloru) din rachita (salce) si din spetêza, precum si impletitulu funieloru, — cam amendoue ar' aduce multu venitu poporului nostru storsu si seracitu.

Insemnari folositorie.

Smantâna, untu, oleu. Cá grasimi usióre sunt smantân'a si untulu de folose imultite; dar' untulu are se fia próspetu; cáci indata-ce o grasime se invecsesce ori râncediesce, incéta d'a mai fi midilocu alinatoriu, din contra ačitia atunci, in cátu prin grasime fórte rânceda, ori prájita pelea se póte infocá, éra stomaculu se póte iritá la vomatu. Untulu cá midilocu de vindecare nu trebe si fia nici-cându saratu. Daca e scutitu d'aceste insusiri, atunci untulu cá si smantân'a se potu intrebuintiá in locu de unsoři de apoteca din afara in tóte acele casuri, unde sunt d'a se aliná dureri, spasmuri (sgârçiuri), constrêngeri, incordári de fibre etc. In asemenea casuri frecâmu partile bine si multu cu untu ori oleu caldutiú, si efectulu va fi cam totu acela, cá si alu unsořiloru moi de apoteca. La *inveninári* folosirea interna a oleului ori untului topitu in apa calda, nu se póte destulu recomandá. Acestu midilocu se póte impreună cu beutur'a de lapte. Celu mai bunu oleu pentru intrebuintiare medicinala este acel-a, care e mai próspetu; de altu-mintre oleurile grase au asemenea efectu, totusi oleulu de mandula, de macu si de inu sunt pentru folosulu de susu mai bune. La *musicatulu albineloru, vespiloru* si altoru asemeni insecte, celu mai bunu si mai siguru midilocu e, a frecá loculu indata cu oleu timpu de $\frac{1}{4}$ de óra. Inca si la *musicatulu de vipera si de sierpe* folosesce a frecá mai multu timpu nu numai loculu musicatu, ci intregu membrulu cu oleu caldutiú.

Scald'a de picióre inca e unu midilocu comunu. Folosesce mai cu sama contra *dureriloru de capu, a ametieliloru, a vuetului de urechi, a greútáti de resuflatu, a dureriloru de pieptu, a dureriloru de fóle, a colicelorú, a dureriloru de siele, a receliloru* si a imbuldieii sângelui in capu, cum si a casuriloru de durere si de spasmi in *periódele muieriloru*. Inse puçini ómeni pricepu a luá o scald'a de picióre asiá, cá se folosésca. Daca e pré calda si o 'ntrebuintiámu pré lungu, in locu s'aline, se liniscésca, va inferbentá, va intarítá. Regul'a e acést'a: Ap'a se mesteca cu 2 mâni bune de sare si se intrecuintiéza in starea caldurei de lesia, adica in temperatur'a laptelui, cându se mulge. Piciórele le bagâmu pâna la pulpi in apa, le tienemu acolo numai $\frac{1}{4}$ de óra, le stergemu apoi si le frecâmu cu o pânuřa de lâna si ne pazimu atunci de tóta recel'a, din care cauza e bine, cá indata dupa scald'a, se te culci.

Apa rece si calda. Ap'a rece este buna la tóte *vatemârile prin cadere si strivire*. Daca indata la inceputu vomu pune cu serguintia cataplasme (oblojele) de apa rece, cari se schimba de câte-ori se incaldiescu, atunci vomu fi scutiti de inflaturi, de concentrári de sânge, de slabire si alte urmâri rele. Ap'a rece intrebuintiata din afara este bunu midilocu si contra *curgeriloru de sânge*. Ap'a caldutiá este celu mai bunu midilocu alinatoriu atátu in nauntru cátu si din afara. In nauntru, beuta cu ceva flori de socu ori de musietielu, folosesce la *strângeru in stomacu, la colice, vomári, dureri de capu* etc.

Proverbe populare din Bucovin'a.

Munca de-unu anu
Si folosu de-unu banu.

Câte vânturi
Atâtea gânduri.

Mai multa rabdare
Decâtu mâncare.

Multiamit'a séca
Nimerui nu-i draga.

Cresce mare
Ca érb'a 'n carare.

Mani'a 'ntre voi
Ca sarea 'ntre oi.

Om mare
Si minte nare.

Când e mica
Grija-i mica,
Când e mare
Grija-i mare.

Intre dóue
Nu te ploua,
Ér cu un'a.
Totdeun'a.

Nu-i pricina
De gradina,
Da-i pecatu
Cà nu-i gardu.

Bine-a disu
Cine-a disu,
Cà omulu bunu
É si nebunu.

Costantine
Capu de câne
Trage grap'a dupa tine!
— Eu o tragu si ea nu vine.

Dai cu bun'a
Si-alergi cu lun'a.

Da din mâna
Câta 'n luna.

Face sfara
In tíera.

Celui flamêndu
Pânea i 'n gându.

Vorba lunga
Saracie'n punga.

Silinti'a
Tíesa pânz'a.

Saculu desiertu
Nu póte sta dreptu.

Celu obrasnicu
Are prasníc.

La culcusiú gaina
Ca ti-i gusi'a plina.

Omulu câtu traesce
Multe le patiesce.

Dintr'unu tíntfariu
Face-unu armasariu.

Nu baga lingur'a
Unde nu-ti ferbe ól'a.

Nu mai face sfara
In tíera.

Bab'a sa taca
É vorba de claca.

S. Fl. Marian.

BATALIA

urméza cu norocu schimbatoriu; — cu tote acestea isbând'a e in cea mai mare parte a armelor rusesci si romanesci — unite in celea dein urma dile ale lunei trecute.

Ciocnirile mai mici suntu fôrte dese si asié Turcii nu prea au tempu de a se resfaciá in haremurile loru pline de femei.

Mai insemnate au fostu bataliele dela *Plewn'a* si dela *Sípka*. — La *Plewn'a* ostirile rusesci, pucine la numeru, au avutu nesocotintia de a se lasa in lupta cu ostirile turcesci, cari pre langa ace'a ca eráu fôrte numeróse totu odata se afláu asiediate in unu locu bene intaritu si fôrte potrivitu pentru de a tielú asupr'a ostiriloru rusesci, ce se aflau in unu locu deschisu de tote partile. Din pivnitie si 'alte locuri ascunse si retrase impuscará ostirile turcesci asupr'a ostiriloru rusesci, cari dupa ce tienura foculu trei dile dupa olalta, in urma vedíendu ca li-e desiértá tota incordarea, se traserá indereptu fora cá totusiu se se descuragieze si se se lasa de propusulu de a cuprinde aceste locuri udate cu sangele fratiloru loru cadiuti in faci'a si inaintea loru. — Astadi se afla in faci'a *Plewnéi* numeróse ostiri rusesci si romanesci hotarite a incepe ataculu in ori-ce momentu. Comand'a mai inalta a acestoru ostiri unite o-a loatu Domnitoriulu Romaniloru *Carolul I.*; care cá unu bunu si bravu ostasiu va sci se dascalésca pre turci cum se cade. — La *Sípka* ostirile turcesci si-au incordatu tote puterile cá se bata indereptu pre muscani, — cu tote acestea ostirile rusesci si romanesci au isbutitu a bate si alunga pre turci in lontrulu tieréi loru. — Insemnamu ca atatu *Plewna* catu si *Sípka* se afla pre pamentu turcescu. *Plewna* au voítu a o cuprinde muscanii, dar' cum se vede cu antâi'a incercare nu au isbutitu; ér' *Sípka* este cuprinsa de muscani de mai inainte si ostirile turcesci s'au incercatu a o lua indereptu dela densii, inse o patîrà alu dracului. — *Ungurii* cantarâ *osanna* ostiriloru turcesci, pentru ca au isbutitu a-si scapa *Plewna* si candu in celea din urma dile lupt'a la *Sípka* urmá cu norocu schimbatoriu ele se pregatéu a serbatori in tier'a intréga diu'a intru care ostirile turcesci voru bate cu deseversire si voru alunga preste granitia pre muscani; — dar' rot'a s'a intorsu si *Ungurii* nu au ce serbatori, decatu dóra faptele de tirania si crudelitate ale turcoiluru, cari fapte au silitu pre tote ocarmuirile Europei chiar' si pre ocarmuirea Austro-Ungariei cá se reclameze la Sultanulu (Imperatulu) turcescu.

Armat'a Romaniei, incepéndu dela 12/24. augusta, au trecutú Dunarea pre la *Corabi'a* si *Magurele* si se afla pre pamentu turcescu. — Ostirile turcesci s'au incercatu a-i opri trecerea si a strabate ele in seale in *Romani'a*, — dar' au fostu respinse de bravii si curagiosii stranepoti ai lui *Traianu*, *Mircea* si *Bogdanu*. *Nicopolulu* (cetate in *Turci'a*) se afla cuprinsa de ostiri romane.

Greci'a va incepe lupt'a contr'a *Turciei* cu 25,000 ostasi.

Serbi'a inca este gata de a pasi la lupta in tota cr'a.

Ostirea Muntenegrului sustiene cu multa bravura lupt'a pentru libertate si neaternare, inceputa contr'a turcoiloru subpigatori, inca acum'a-su 2—3 ani.

Crestinii din Tesali'a si din Cret'a sau rescolatu incontr'a *Turcoiloru*. *Turcii* au fugitu si s'au inchisu in cetatile intarite pentru de a scapa deinaintea poporului rescolatu.

Ostrile Austro-Ungariei voru sta liniscite acasa spre cea mai mare incatranire si superare a Ungurilor scurta la judecata, cari ceru in gur'a mare cá se se trameta honverdiu la lupta incontr'a Muscariloru si a Romaniloru.

❖ Scriemu numai pre scurtu celea mai insemnate miscaminte ale bataliei ruso-romano-turcesci, pentru ca in una carte urmatoria voim'a a incepe descrierea pre lungu si pre largu a bataliei acesteia chiar' dela isbucnirea ei.

❖ **Detorisii suntu rogati se ne platésca!** ❖

Luminézá-te si vei fi!

Poesii poporale romane adunate si intocmite de *Simeonu Fl. Marianu*, au esitu de su tipariu *tomulu I.* care cuprinde 34 balade (cantece betranesci) si *tomulu II.* care cuprinde 193 doine si 60 hore (chiuituri, strigaturi). Pretiulu fie-carui tomu e numai, *1 fl. 10 cr. v. a.* cu postportu cu totu si se pote procura dela *M. O. D. Simeonu Fl. Marianu* dein Sereth (Bucovina) si dela noi. — Recomendamu cetitoriloru nostri, cá se-si procure amendoue tomurile acestei culegeri de poesii poporale romane, asigurandu-i ca voru afla multa placere si desfatate in cetirea loru.

Cununa de doliu pre mormentu séu Versuri si ertatiuni la morti, de *Georgiu Stefanu*. Pretiulu e 50 cr. v. a. (tramisu pre posta 55 cr. v. a.)

Tabele istorice sincronistice ale Coloniiloru romane din Daci'a Aureliana, de *Dr. J. M. Lazaru*. Pretiulu redusu la 40 cr. v. a.

Incercari in literatura de *Jónu A. Lapedatu*. Poesie si prosa. (Acestu opu cuprinde si prea interesant'a drama „Tribunulu“ schitia din intemplantile anului 1848.) Pretiulu redusu la 80 cr. v. a. (tramisu pre posta 85 cr. v. a.) —

Carti scolastece:

Geografi'a Ungariei si Elemente din Geografi'a generala, pentru scólele poporale, de *Dr. Nicolau Popu*. [Acest'a carte e compusa si edata acumu dupa-ce s'au facutu nóuele impartiri a tierci si asié e cea mai moderna] pretiulu 35 cr.

Biografie Romane dupa *A. W. Grube* de *N. Petra-Petrescu*. [Cartea acest'a va fi de mare ajutoriu invetiatoriului in propunerea istoriei strabuniloru nostrii si preotului intru a sterna sentiementulu de mandria nationala in poporulu seu] pretiulu 50 cr.

Post'a Redactiunei.

Redactorele acestoru Carti numai in dilele trecute a reintorsu acasa si pentru ace'a roga pre toti aceli'a cari sau indreptatu cu cev'a sorisóre catra densusu cá se fie cu o léca de asceptare, pana cé le va poté raspunde la toti.

❖ **Mai avemú catev'a Carti. Comendati-le la cunoscuti!** ❖